YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO
30 päivänä tammikuuta 1974 *

Asiassa 158/73,

jonka Verwaltungsgericht Frankfurt am Main on saattanut ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

E. Kampffmeyer, Hampuri,

vastaan

Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel, Frankfurt am Main,

ennakkoratkaisun yhtenäishintajärjestelmään kuuluvien maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusten järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 10 päivänä heinäkuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 (EYVL N:o L 158, 20.7.1970, s. 1) tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti R. Lecourt, jaoston puheenjohtaja M. Sørensen sekä tuomarit R. Monaco, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, H. Kutscher ja C. Ó Dálaigh (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. P. Warner,
kirjaaja: A. Van Houtte,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

tuomion

1 Verwaltungsgericht Frankfurt am Main on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 27.6.1973 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 7.8.1973, ETY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä, jotka koskevat yhtenäishintajärjestelmään kuuluvien maataloustuotteiden tuonti-, vienti- ja ennakkovahvistustodistusten järjestelmän soveltamista koskevista yhteisistä yksityiskohtaisista säännöistä 10 päivänä heinäkuuta 1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 (EYVL N:o L 158, 20.7.1970, s. 1) tulkintaa.

Pääasiassa nostetun kanteen kohteena on vakuuden julistaminen menetetyksi sellaista lesemäärää, jota pääasian kantaja ei ollut tuonut maahan, vastaavan summan osalta sillä perusteella, että tuontitodistuksen katoamista sen kirjaamattomassa kirjeessä lähettämisen yhteydessä ei ole pidettävä ylivoimaisena esteenä, vaan kyseisen katoamisvaaran on katsottava kuuluvan kyseisen todistuksen saajan vastuulle.

2 Perusasetuksen eli vilja-alan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä kesäkuuta 1967 annetun neuvoston asetuksen N:o 120/67/ETY (EYVL N:o 117, 19.6.1967, s. 2269) johdanto-osan kolmannessatoista perustelukappaleessa todetaan, että "toimivaltaisten viranomaisten on oltava sellaisessa asemassa, että ne voivat seurata pysyvästi kaupan liikkeitä markkinakehityksen arvioimiseksi ja - - sen edellyttämien - - toimenpiteiden toteuttamiseksi tarvittaessa".

Saman asetuksen 12 artiklassa säädetään, että kaikkeen "tuontiin yhteisöön tai vientiin yhteisöstä - - vaaditaan tuonti- tai vientitodistus - - (jonka) myöntämisen edellytyksenä on vakuuden antaminen, jolla taataan tuonti- tai vientisitoumuksen toteutuminen todistuksen voimassaoloaikana ja joka vakuus menetetään kokonaan tai osittain, jos toiminta ei toteudu tässä määräajassa tai se toteutuu ainoastaan osittain".

Ensimmäinen kysymys

3 Ensiksi kysytään, onko komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 2 artiklan 1 kohdan ensimmäistä virkettä yhdessä 15 artiklan 4 kohdan kanssa tulkittava siten, että tuontitodistuksen katoamisesta seuraa sekä tuontioikeuden menetys että tuontivelvoitteen lakkaaminen, jolloin vakuus on vapautettava, vai onko

katsottava, että tuontitodistuksen kadotessa tuontioikeus menetetään, mutta tuontivelvoite sitä vastoin säilyy, minkä vuoksi vakuus menetetään.

4 Soveltamisasetuksen (ETY) N:o 1373/70 2 artiklan 1 kohdassa säädetään, että "tuontitodistuksella – – annetaan lupa ja asetetaan velvoite – – tuoda – – todistuksen mukaisesti siinä kuvattu nettomäärä tuotetta kyseisen todistuksen voimassaoloaikana".

Saman asetuksen 15 artiklan 2 kohdassa säädetään, että "vakuuden vapauttamisen edellytyksenä on – – tuonnin osalta – – tullimuodollisuuksien täyttämistä koskevan todisteen toimittaminen".

Saman artiklan 4 kohdassa säädetään, että "todistuksen tai sen otteen kadotessa sen myöntäneet elimet voivat poikkeuksellisesti antaa sille, jota asia koskee, kyseisistä asiakirjoista kaksoiskappaleen – – (jota ei voida käyttää) tuontitoimien toteuttamiseen".

Edelleen 16 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan "jollei tuonti- tai vientivelvoitetta täytetä, vakuus menetetään".

Asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa säädetään kuitenkin, että "jollei tuontia tai vientiä voida toteuttaa todistuksen voimassaoloaikana ylivoimaisen esteen vuoksi, todistuksen antanut jäsenvaltio päättää todistuksen haltijan hakemuksesta, peruutetaanko tuonti- tai vientivelvoite, jolloin vakuus vapautetaan, vai pidennetäänkö todistuksen voimassaoloaikaa olosuhteisiin nähden tarpeellisena pidettäväksi ajaksi – – ".

5 Näistä säännöksistä ilmenee, että vakuusjärjestelmän tarkoituksena on taata sen tuonnin ja viennin toteutuminen, jota varten todistuksia haetaan, jotta sekä yhteisölle että jäsenvaltioille varmistettaisiin tarkat tiedot suunnitelluista liiketoimista.

Koska perusasetuksen N:o 120/67/ETY 12 artiklassa jäsenvaltioille asetetaan velvoitteeksi antaa tuonti- ja vientitodistuksia hakemuksesta jokaiselle, tulevaisuutta koskevat arviot jäisivät vaille merkitystä, elleivät todistukset edellyttäisi niiden saajilta sitoumusta toimia niiden mukaisesti.

Perusasetuksen N:o 120/67/ETY periaatteiden nojalla soveltamisasetuksessa (ETY) N:o 1373/70 perustetulla järjestelmällä pyritään vapauttamaan taloudelliset toimijat sitoumuksestaan ainoastaan, jos tuonti- tai vientitointa ei ole voitu toteuttaa todistuksen voimassaoloaikana ylivoimaisen esteen vuoksi.

6 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 2 artiklan 1 kohtaa ja 15 artiklan 4 kohtaa ei ole ymmärrettävä siten, että tuontitodistusta annettaessa syntynyt tuontivelvoite lakkaisi ilman eri toimenpiteitä todistuksen kadotessa.

Toisen kysymyksen ensimmäinen osa

7 Toisen kysymyksen ensimmäisessä osassa kysytään, muodostaako todistuksen katoaminen komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 18 artiklassa tarkoitetun ylivoimaisen esteen.

8 Koska ylivoimaisen esteen käsitteen sisältö ei ole yhtenevä oikeuden eri aloilla eikä sen eri soveltamisaloilla, tämän käsitteen merkitys on määritettävä sen oikeudellisen kehyksen mukaan, jossa sen oikeusvaikutusten on tarkoitus toteutua.

Asetuksessa, jota riita-asia koskee, käytetyn ylivoimaisen esteen käsitteen tulkinnassa on otettava huomioon tuojien ja kansallisen hallinnon välisten julkisoikeudellisten suhteiden erityisluonne samoin kuin kyseisen asetuksen tavoitteet.

Näistä tavoitteista ja kyseisten asetusten tosiasiallisista säännöksistä seuraa, ettei ylivoimaisen esteen käsite rajoitu ainoastaan ehdottomaan mahdottomuuteen.

9 Yleinen etu, joka edellyttää kuhunkin jäsenvaltioon suuntautuvan tuonnin kehityksen mahdollisimman tarkkaa ennakointia ja jonka vuoksi vakuuden tallettaminen tuontiluvan myöntämisen yhteydessä on perusteltua, sekä niin ikään yleisen edun mukainen välttämättömyys olla estämättä valtioiden välistä kauppaa liian ankarilla velvoitteilla, on sovitettava yhteen.

Vakuuden menettämisuhan tarkoituksena on kannustaa luvan saaneita tuojia noudattamaan tuontivelvoitetta ja tällä tavoin varmistaa edellä esitetyn yleisen edun edellyttämä tuonnin kehityksen tarkka ennakointi.

Edellä esitetystä seuraa, että periaatteessa tuoja, joka on noudattanut kaikkea tarvittavaa huolellisuutta, vapautuu tuontivelvoitteestaan, jos hänen on ulkoisten olosuhteiden vuoksi mahdotonta toteuttaa tuontia määräajassa.

10 Toisen kysymyksen ensimmäiseen osaan on näin ollen vastattava, että tällaisen tuontitodistuksen katoaminen muodostaa asetuksen (ETY) N:o 1373/70 18 artiklassa tarkoitetun ylivoimaisen esteen, jos katoaminen tapahtuu siitä huolimatta, että todistuksen haltija on ryhtynyt kaikkiin varotoimiin, joita varovaiselta ja huolelliselta kauppiaalta voidaan perustellusti odottaa.

Toisen kysymyksen toinen osa

11 Seuraavaksi kysytään, täyttääkö tavanomaisen huolellinen kauppias sen huolellisuusvelvoitteen, joka hänellä on yhteisössä toimiessaan, jos hän lähettää todistuksen tavallisessa kirjeessä.

12 Tällä kysymyksellä pyritään selvittämään, miten suurta huolellisuutta varovaiselta ja huolelliselta kauppiaalta voidaan perustellusti odottaa.

Koska yhteisön oikeudessa ei ole asiasta säännöstä tai määräystä, kansallisella tuomioistuimella on toimivalta päättää käsiteltävänä olevaan tapaukseen liittyvät olosuhteet huomioon ottaen, onko tällainen kauppias noudattanut kaikkea tarvittavaa huolellisuutta.

Kysymys ei ole tulkinnasta vaan kansalliselle tuomioistuimelle kuuluvasta lainkäytöstä.

13 Näin ollen on vastattava, että toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on kaikkien kauppiaan toimintaan vaikuttaneiden tosiasiallisten olosuhteiden arvioinnin perusteella päättää, onko todistuksen haltija menetellyt varovaisen ja huolellisen kauppiaan tavoin.

Toisen kysymyksen kolmas osa

14 Lopuksi kysytään, voidaanko asetuksen (ETY) N:o 1373/70 18 artiklan 1 kohdan mukainen hakemus tehdä todistuksen voimassaoloajan päätyttyä.

15 Kyseisen asetuksen 18 artiklan 1 kohdassa säädetään todistuksen voimassaoloajan pidentämistä koskevasta hakemuksesta sekä tuonti- tai vientivelvoitteen peruuttamista ja vakuuden vapauttamista koskevasta hakemuksesta.

Samassa kohdassa säädetään nimenomaisesti, että tällainen pidentäminen voidaan suorittaa todistuksen voimassaoloajan päätyttyä, mutta peruuttamista ja vakuuden vapauttamista koskevan hakemuksen osalta siinä ei ole säännöksiä.

Koska on mahdollista, että todistus katoaa sen voimassaoloajan päättymispäivän ollessa jo lähes käsillä, tuoja voi olla estynyt tekemästä hakemustaan ennen kyseisen voimassaoloajan päättymistä.

On myös mahdollista, että tuoja saa tiedon tapahtumasta vasta kyseisen päivän jälkeen.

Koska asetuksessa ei ole tältä osin säännöksiä, on hyväksyttävää, että tällainen hakemus tehdään todistuksen voimassaoloajan päätyttyä.

16 Toisen kysymyksen kolmanteen osaan on näin ollen vastattava myöntävästi.

Oikeudenkäyntikulut

17 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikuluista.

Näillä perusteilla,

ottaen huomioon oikeudenkäyntiasiakirjat,

kuultuaan esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan pääasian kantajan ja komission suulliset lausumat,

kuultuaan julkisasiamiehen ratkaisuehdotuksen,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 177 artiklan,

ottaen huomioon 10.7.1970 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 ja erityisesti sen 2 artiklan 1 kohdan, 15 artiklan 4 kohdan ja 18 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan talousyhteisön tuomioistuimen perussäännöstä tehdyn pöytäkirjan ja erityisesti sen 20 artiklan,

ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on ratkaissut Verwaltungsgericht Frankfurt am Mainin 27.6.1973 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) **Komission asetuksen (ETY) N:o 1373/70 2 artiklan 1 kohtaa ja 15 artiklan 4 kohtaa ei ole ymmärrettävä siten, että tuontitodistusta annettaessa syntynyt tuontivelvoite lakkaisi ilman eri toimenpiteitä todistuksen kadotessa.**

2) **Tuontitodistuksen katoaminen muodostaa asetuksen (ETY) N:o 1373/70 18 artiklassa tarkoitetun ylivoimaisen esteen, jos katoaminen tapahtuu siitä huolimatta, että todistuksen haltija on ryhtynyt kaikkiin varotoimiin, joita varovaiselta ja huolelliselta kauppiaalta voidaan perustellusti odottaa.**

3) **Toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on kaikkien kauppiaan toimintaan vaikuttaneiden tosiasiallisten olosuhteiden arvioinnin perusteella päättää, onko todistuksen haltija menetellyt varovaisen ja huolellisen kauppiaan tavoin.**

4) Asetuksen (ETY) N:o 1373/70 18 artiklan 1 kohdan mukainen hakemus voidaan tehdä todistuksen voimassaoloajan päätyttyä.

Lecourt Sørensen Monaco

Mertens de Wilmars Pescatore Kutscher Ó Dálaigh

Julistettiin Luxemburgissa 30 päivänä tammikuuta 1974.

A. Van Houtte
kirjaaja

R. Lecourt
presidentti